

CPO Kvarner, Podcentar Kvarner iz Rijeke

Čarobni štapić

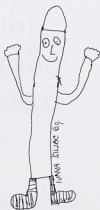
Prirodni materijal - poticaj za dječje stvaralaštvo

V eć se mnogo godina družim s djecom raznih uzrasta. Godine provedene s njima razvile su u meni osjećaj za njihove interese, igre i igračke. Uočila sam da su djeca uvijek vesela, živahna i radoznala, ali su im interesi, igre i igračke različite. Promatrajući i osluškajući djecu trudim se potaknuti i podržati njihov interes, nastojeći da niti jedna njihova ideja ne ostane nezapažena i nerealizirana.

Ja sam njihovo "uho", a oni moja "produžena ruka".

Mi tako zajedno dišemo, stvaramo, nadopunjujemo se u svakom trenutku. Djeca me oponašaju, upijaju sve što govorim, radim, sugeriram ... Malo osjetljivo biće postaje sve veće, osjetljivije, radoznalije, samostalnije i samopouzdanije pa me zato u mom radu uvijek rukovode misli:

- kako zadovoljiti dječju potrebu za stvaralačkim istraživanjem
- kako što bolje poticati, usmjeravati i bogatiti dječje aktivnosti da se što intenzivnije i sadržajnije razvijaju
- kako pravovremeno zadovoljiti sve ostale njihove potrebe.

Pravilno odabirući sadržaje, ciljeve i zadatke rada, materijale i tehnike, principe i metode te mjesta gdje će se aktivnosti odvijati zadovoljiti ću potrebe djece, a time ću i ja biti zadovoljna. U želji i nastojanju da obogatim dječje interese, iskoristila sam prirodu kao stalno dostupan izvor materijala.

Veza prirode i djeteta je neprimjetna, čvrsta i stalna. Dijete i priroda su nerazdvojni, a da mi odrasli toga ponekad nismo svje-

DV ZVONČIĆ, Zagreb

snj. Dijete uzima od prirode, a ona ga bogato daruje. Kamenčići, štapići, lišće, razni plodovi dostupni su djetetu uvijek, u svako doba i u svakom trenutku, bilo da se nalaze na ulici, u parku, na plaži, ljeti, zimi, jutro i navečer. Ta bogata riznica prirodnog materijala raznog oblika, istog, sličnog i različitog materijala, jestiva ili otrovna, dekorativna, traži da joj pokloni-

DV ZVONČIĆ, Zagreb

mo malo više pažnje i još malo više mašte. Djeca u igri s prirodom uočavaju oblike, boje, veličine, uspoređuju, kombiniraju, razvrstavaju. Prirodni materijal je izvor boja, izvor vizualnih podražaja i taktilnih iskustava koji potiču razvijanje stvaralačke mašte koja djeci pomaže da pronađu svoj vlastiti put, da se oslobode straha, da svladaju probleme, da komuniciraju, da zadovoljno riješe nastale probleme.

Običan drveni štapić pronađen negdje u parku, omotan zlatnom vrpcom (stvaralački rad djevojčice Nives) postao je "čarobni štapić" i igra je započela.

Dječja mašta i taj štapić potiču djecu na verbalno izražavanje. Glas od glasa riječ, riječ do riječi rečenica. Štapić dobiva svoje ime: Stapko, Kratko, Grbavko, postaje poticaj za izmišljanje priče.

Taj običan mali štapić potaknuo je djecu na aktivnost vezanu uz pokret. Djeca su izmislila dvije osnovne igre:

IGRA HVATANJA - ČAROBNI ŠTAPIĆ

Pravilo igre: jedno dijete lovi, a ostala djeca bježe. Kad štapić dodirne dijete ono mora stati i čekati da ga ostala djeca oslobode dodiranjem ruke.

SKAKANJE - POGODI ME ŠTAPIĆEM

Pravilo igre: djeca su u krugu okruženom konopom. Dvoje djece izvan kruga međusobno si dodaju jedan ili više štapića kličući središtem kruga. Djeca u krugu cijelo vrijeme skaču, nastojeći izbjeći dodir štapićem. Dijete koje je pogođeno zamjenjuje mjesto s djetetom koje je do sada bilo izvan kruga.

I mene je taj štapić potaknuo da ga iskoristim kao neobično sredstvo na organiziranom satu tjelesnog vježbanja. Glazba nas prati posvuda. Okruženi smo zvukovima, šumovima, pjesmom. Jedan ili više štapića poslužili su nam kao glazbeni instrument, kao dirigentski štapić, mikrofona, prirodni poticaj za glazbeno izražavanje. U igri štapićem nastale su brojalice i pjesma:

Štap, štap, štapića
otpala ti kapica.
Kapica je žuta
makni mi se s puta.

Štapiću, štapiću
reci ti
koga mogu birati.

Štapićeva uspavanka

Šta - pić ma - ti šap - tom ka - že ti - ho ti - ho spa - vaj ti.

U našem likovnom kutiću štapić nam je bio zamjena za kist, olovku, pero ... Crtali smo njime po raznim materijalima (gustoj temperi, obojenom ljepilu, brašnu, zemlji), miješali smo njime boje, nanosili ih na razne podloge, nizali ih jednog do drugog i stvarali ...

Jednog dana predložila sam djeci da crtamo nečim posve neobičnim, ne drvenom pastelom ili olovkom, nečim čime još nismo crtali. Djeca su razmišljala i svoje prijedloge iznosila naglas: možemo crtati prstima, čačalicama, plastičnim žličicama iz kutića lutaka ... napokon sam čula i ono što sam htjela: "Možemo crtati i štapićem."

Tako je štapić postao zamjena za pero. Umakali smo ga u gustu temperu i ostavljali trag na papiru na temu: košara. Vukli smo ga i po tkanini kad nam je tema bila maramica. Redali smo crte - kraće, dulje, deblje, tanje, ravne, valovite, isprekidanе, zakrivljene. Protezale su se u svim smjerovima, a njihovom monotonoj razbili smo točkama svih veličina.

Jedna likovna tema je bila: Što nam priča glazba?, a uslijedila je nakon slušanja glazbe i razgovora. Djeci sam ponudila papire raznih veličina i oblika i zadatak je bio da papir najprije premažu bojom (jednim kistom i jednom bojom) te onda na tu podlogu štapićem nacrtaju svoje dojmove o glazbi. Radovi su bili jako zanimljivi i maštoviti.

DV ZVONČIĆ, Zagreb

Bogatstvo i originalnost dječje mašte i njihove sposobnosti zamišljanja omogućili su djeci da, spajajući dva ili više štapića prikažu lik čovjeka u pokretu. Tema tog likovnog rada je bila Djeca vježbaju. Likovi nejednakih ekstremiteta, bez glava, nisu smetali mlade umjetnike. Ono što im je smetalo bila je činjenica što neki od tih likova nisu mogli stajati. Taj smo problem riješili pomoću gline ili veće grane na koju smo lik posjeli ili naslonili. Likovi su u početku bili goli, jer je bila jesen. Novo odijelo dobili su postupkom kaširanja, kad je stigla zima.

Život jednog štapića

Bio je jedan štapić. Taj tanki štapić nalazio se na stablu. Na njega je nagazila gusenica. Po njemu je prolazio mrav koji je nosio hranu za zimu. Štapić je sa visine prvotratra djevojčicu koja je u ruci nosila košaricu punu cvijeća i grožđa. I dalje je stajao, gledao i slušao. Tako su mu prolazili dani ... (priča djece u 6. godini života; listopad 1998)

Štapić do štapića spajani u likove malo po malo postajali su dio dječje igre - mačevi, mostovi, ograde ... dio grupne slike za koju smo koristili i jutu, pluto i drvene kuglice, a nastajali su pod dojmovima djece nakon posjećene izložbe kostima i kulisa.

Kratki, dugi, debeli, tanki, zakrivljeni, ravni - štapić svugdje i u svakom trenutku. Sredstvo za svaku situaciju, poticaj za svaku aktivnost. Upravo zbog toga štapići i mnoštvo drugog prirodnog materijala mogu se uvijek naći u našoj sobi. Djeca ih u parku spontano skupljaju, razvrstavaju. Često ih donose (uz ostali prirodni materijal) nakon šetnje s roditeljima, tako smo i roditelje indirektno ili direktno uključili u skupljanje prirodnog materijala. Kroz zajednička druženja u poslijepodnevni satima, roditelji i djeca zajedno se igraju i stvaraju.

Svakodnevni boravci u vanjskom prostoru, izleti, trajno sakupljanje prirodnog materijala, elaboriranje o njemu i sredini u kojoj je nastao, otvorilo je djeci široke mogućnosti za razvoj ljubavi i osjetljivosti prema prirodi, potaklo ih da je čuvaju, oplemenjuju i tako shvate da se dobro uvijek dobrim vraća.

Vesna Turina